

Maatschappelijk Domein

De gemeenteraad van Beemster

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

1552495

20 juli 2021

onderwerp Regionaal plan basisvaardigheden (laaggeletterdheid)

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de raadsbrief over het regionaal plan basisvaardigheden 2020 tot en met 2024. Met deze brief informeren wij u over het waarom van dit plan, gezamenlijke ambities en wat we concreet gaan doen.

Inleiding

De bestuurders in de regio Zaanstreek-Waterland vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving. Op dit moment heeft niet iedereen de basisvaardigheden die hiervoor nodig zijn. Te veel mensen hebben moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. En vaak ook met digitale vaardigheden. In Waterland gaat dit om ongeveer 11% van de inwoners. In de Zaanstreek is dat ongeveer 16%. Niet goed kunnen lezen en schrijven heeft grote gevolgen voor het dagelijks leven. Inwoners hebben daardoor vaak minder kansen dan mensen die wel de basisvaardigheden beheersen. Alle gemeenten in de regio zetten zich daarom in om deze inwoners te ondersteunen.

We breiden de regionale aanpak Basisvaardigheden uit

De regio ontvangt structureel middelen vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) om goed taalaanbod te organiseren voor inwoners. Van 2020 tot en met 2024 investeert het Rijk bijna 125 miljoen euro extra in maatregelen voor de aanpak van basisvaardigheden. Voor de regio Zaanstreek-Waterland gaat dit om ongeveer €130.000 extra per jaar. Met deze middelen bouwen we verder aan een nog effectievere en bredere aanpak, naast het (lokale) taalaanbod dat we al organiseren. In het regionale plan spreken we met elkaar af dat we ons van 2020 tot en met 2024 inzetten op drie thema's: Taal & Werk, Taal & Gezin en Taal bij de NT1-doelgroep¹. Het plan is gemaakt in overleg met lokale partners zoals de Adviesraad sociaal domein en ervaringsdeskundigen.

¹ NT1: Nederlands als eerste taal. De term verwijst naar de groep volwassenen die Nederlands als moedertaal heeft.

bijlage(n): Geen

Toelichting

Niet goed kunnen lezen en schrijven heeft grote gevolgen voor het dagelijks leven

Niet goed kunnen lezen en schrijven heeft grote gevolgen voor het dagelijks leven. Wanneer je informatie niet goed begrijpt, is de kans groot dat je minder zelfredzaam, minder sociaal actief en minder gezond bent dan iemand die wel goed kan lezen of schrijven. Mensen met lage basisvaardigheden hebben vaker schulden of leven in armoede. Zij hebben vaker lage gezondheidsvaardigheden en minder kansen op de arbeidsmarkt. Om gelijke kansen te hebben en goed mee te kunnen doen in onze samenleving zijn basisvaardigheden nodig. Alle gemeenten in de regio zetten zich daarom in om inwoners te ondersteunen waar dit nodig is.

We verzamelden eerst informatie bij ervaringsdeskundigen en lokale taalpartners

Voorafgaand aan het opstellen van de regionale aanpak is een bijeenkomst gehouden met belangrijke taalpartners in de regio. In deze bijeenkomst is de ambitie van de gemeente gedeeld om te komen tot een regionale aanpak. Daarnaast zijn we op bezoek geweest bij een taalgroep met NT1-cursisten in Purmerend. Daar hoorden we over hun ervaring met laaggeletterdheid en kregen we aanbevelingen mee voor het plan.

In Purmerend en Beemster werken we met taalaanbieders en andere partijen samen in een lokaal taalketenoverleg. Bij het maken van het plan is de inhoud en voortgang besproken in de lokale taalketens. De partners die werken in de lokale taalketens herkennen de thema's. Lokaal zijn ook al stappen gemaakt om verder uitvoering te geven aan de thema's die we benoemen in het regionale plan. Zo is op interactieve wijze input verzameld van partners. Daarmee kregen we als regio nog meer zicht op de behoeften van de doelgroep en activiteiten van taalpartners in de regio. Met deze input zijn uiteindelijk de drie thema's gekozen waar we zowel regionaal als lokaal op in willen zetten tot en met 2024.

We zetten in op 3 thema's: Taal & Werk, Taal & Gezin en Taal bij de NT1-doelgroep

De thema's waar we als regio tot en met 2024 op in zetten, zijn:

- Taal & Werk
- Taal & Gezin
- Taal bij de NT1-doelgroep

Taal & Werk

Betere basisvaardigheden versterken iemands arbeidsmarktpositie en zelfredzaamheid. Je vindt sneller een baan en kunt veiliger werken. Of het is makkelijker om je baan te behouden en duurzame werkgelegenheid te creëren. In veel bedrijven werken mensen met lage basisvaardigheden zonder dat werkgevers of collega's dit weten. Door in te zetten op dit thema geven we meer bekendheid aan het belang van taalbeheersing op de werkvloer en bevorderen we bewustwording en begrip bij werkgevers en stimuleren wij hen zich in te zetten voor verbetering. Deze ambitie sluit aan bij het Regionaal Taalakkoord, waar we al langer met partners samenwerken aan bewustwording van taal op de werkvloer.

Taal & Gezin

Taalstimulering en ouderbetrokkenheid spelen een belangrijke rol in het schoolsucces van kinderen en dus bij de preventie van lage basisvaardigheden. Het vergroot de kansengelijkheid. Kinderen van ouders met lage basisvaardigheden hebben een grotere kans om zelf later ook tot deze doelgroep te behoren. Daarnaast is niet goed kunnen lezen en rekenen slecht voor het zelfvertrouwen van kinderen. Ook weten we dat er steeds meer jongeren zijn met een leesachterstand. Ook in onze regio.

Met dit thema gaan we preventief aan de slag. We leggen verbindingen met het onderwijsachterstandenbeleid (OAB), Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de aanpak Voor- en Vroegtijdig Schooluitval (VSV). Door in te zetten op het hele gezin willen we ouders met lage basisvaardigheden bereiken en tegelijkertijd voorkomen dat er in de toekomst nog meer bijkomen.

Taal bij de NT1-doelgroep

Zowel landelijk als in onze regio zien we dat het moeilijk is om mensen met Nederlands als moedertaal, die lage basisvaardigheden hebben, te bereiken. In al onze activiteiten hebben we extra aandacht voor deze doelgroep. We richten ons niet alleen op de NT1-cursist zelf, maar ook op bewustwording van de omgeving. Daarnaast is er passend (taal)aanbod voor NT1-cursisten.

We werken verder aan concrete uitvoering van het beleidsplan

Het regionale plan is een plan op beleidsniveau. In de regio werken we daarnaast met een uitvoeringsagenda. In deze agenda leggen we de komende periode vast wat we concreet doen en hoe we de middelen besteden die er zijn. Wat we sowieso gaan doen:

- Uitvoering Regionaal Taalakkoord: de regio maakt middelen vrij voor de uitvoering van het Regionaal Taalakkoord;
- Monitor: we starten een monitor, waarmee we de kwaliteit en de impact van het taalaanbod nog beter in kaart krijgen zodat wij waar nodig het aanbod of het gebruik ervan kunnen verbeteren;
- Een bewustwordingscampagne: in 2022 organiseren we een fysieke bewustwordingscampagne. Hiermee vragen we meer aandacht voor het belang van het beheersen van basisvaardigheden en het signaleren van laaggeletterdheid. In 2021 kijken we of we online al kunnen starten met deze campagne.

Lokale invulling in Purmerend en Beemster

Naast deze regionale maatregelen, wordt in de lokale taalketens gekeken hoe we ook op lokaal niveau verder uitvoering geven aan de gekozen thema's. In alle activiteiten houden we rekening met de maatregelen die op dat moment gelden voor Covid-19. Dat betekent ook dat sommige activiteiten later of met een andere invulling plaatsvinden.

In Purmerend en Beemster voeren we lokaal onder meer de volgende activiteiten uit:

Algemeen

- Uitvoering Taalakkoord, taalketenoverleg en het leggen van verbindingen met o.a. de Participatiewet, Onderwijs en samenwerking medewerkers/partners re-integratie.

Taal & Werk

- Walk & Talk: (online) netwerkbijeenkomsten voor werkzoekenden.
- Speeddates: oefenen met solliciteren.
- Digivaardig werkzoeken: computerles, social media, etc.

Taal & Gezin

- VoorleesExpress: bij (laagtaalvaardige) gezinnen thuis voorlezen en eventueel doorverwijzen.
- Oudercafés: ouders (met een taalachterstand) worden op diverse basisscholen in Purmerend en Beemster laagdrempelig betrokken en gestimuleerd om taalniveau te verbeteren.
- Boekstart: stimuleert de taalontwikkeling van (jonge) kinderen.
- Bieb en leesconsulenten op school en peuteropvang.

Taal voor de NT1-doelgroep

- Ambassadeurs NT1-doelgroep in de bibliotheek van Purmerend die helpen dienstverlening bij bedrijven te verbeteren (zoals duidelijke, eenvoudige taal).
- Basiscursus digitaal bij de bibliotheek.
- Taallessen in de bibliotheek.

Financiële consequenties

De regio Zaanstreek-Waterland ontvangt vanaf 2020 middelen vanuit het Rijk voor de regionale aanpak. De bijdrage die de arbeidsmarktregio Zaanstreek-Waterland in de periode 2020 tot en met 2024 van het Rijk ontvangt, is ongeveer €130.000 per jaar. De gemeente Zaanstad ontvangt als centrumgemeente deze middelen. De middelen worden zoveel mogelijk in gezamenlijkheid besteed. Daarnaast is er ruimte voor lokale initiatieven. Zo betalen we de VoorleesExpress, Oudercafés, Boekstart en de leesconsulenten uit onze eigen middelen waaronder het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB).

Deze middelen komen boven op het structureel budget voor volwasseneducatie, dat de regio via Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) vanuit het Rijk ontvangt. Vanuit dit structurele WEB-budget wordt het taalaanbod bekostigd (met uitzondering van onze lokale initiatieven). De gemeenten in de arbeidsmarktregio Zaanstreek-Waterland ontvangen in 2020 voor volwasseneducatie in totaal €1.172.967 van het Rijk.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Beemster,

H.C. Heerschop
burgemeester

H.J.C. Welage
gemeentesecretaris